УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ
ДРОГОБИЦЬКО-САМБІРСЬКА ЄПАРХІЯ

№2 (9)
Лютий
2014 р.Б.

ДУХОВНА КРИНИЦЯ

Хто вірує в Мене, ніколи не матиме спраги (Ін. 6:35)

ПРО ПОКАЯННЯ

Покаяння - це відновлення Хрещення. Покаяння - це завіт з Богом про оновлення життя. Покаяння - це купіль смирення. Покаяння - це повсякденне відтворіння утіх тілесних втіх. Покаяння - це очищення совісти. Покаяння - це примирення з Господом через звершення благих діл на противагу колишніх гріхів. Покаяння - це самосудження: журба про себе; вільна від зовнішніх турбот. Покаяння - це думка надії та смерть відчаю. Покаяння – це добровільне сприйняття усього скорботного.

Коли ми впали у рик безсаміння, то не зможемо вибратися з нього без спасительної могутки смиренномудрості. Одна річ – скрушена смиренномудрість життя, інша - докори совісти того, хто ще впадає у гріх свій, ще інша - блаженне і багате смиренномудрія в досконалих - через дію Божу в них. Знаком повного смирення є також досконале терпіння зневаги. Часто колишня згубна звичка переслідує тих, хто падає над гріхами. І не занурюйся з цього. Чому і як трапляється падіння - незбагненне для людини; доколи ще статься через недбальство душі, інші -з допусту Божого, а інколи - через відвернення Боже. Хтось, утім, говорив мені, що з падінь, які стаються з допусту Божого, ми сподобляємося швидко підвестися, тому що Господь не дозволяє довго утримувати нас демонові журби. І якщо упали в чомусь, то найперше проти цього повстанемо.

Не журися, якщо і кожний день падаєш, і не відступай від дороги Божої, але стій мужньо; і без сумніву Ангел, який охороняє тебе, нагородить твоє терпіння. Коли хвороба свіжа та гарячa, тоді її можна легко вилікувати; - застаріла ж, занедбана потребує багато праці, різання, присипання і припалювання. Така хвороба з часом стає невиліковною, але Богові - все можливо лікувати (Мф. 19,26).

Перед падінням у гріх біси зображають нам Бога чоловіколюбним, а після падіння - жорстоким.

Не слухай ворога, який щепоче тобі про дріб'язковість твого падіння: „ Лише би тобі того й того не вчинити, а це – нічого". Часто й малі дари вгамовували великий гнів Судді, - і навпаки. Якщо впадаєш у малий гріх, і тобі підкаже твоя думка,бік чи чоловік: „ Не журися цим, не нищ", не слухайся і не вір цьому, це відгаяє благодать Божу, так що людина легко впадає у великий і навіть смертний гріх. Хто не може погасити одної свічки, як потушить дім або цілий лес, який загориться. Тому приймайся перемагати мале, якщо хочеш перемогти велике.

Хто правдиво шукає прощення гріхів своїх, нехай вважає втраченим кожний день, який не оплакав, навіть ніби й вчинив того дня багато добра. Хто оплакує гріхи свої, хай не послаблює ревності в цьому, і не міркує: «У час відходу (в годину смерті) одержу спокушення про прощення». Невідоме ще не достовірне. «Дай мені полегшення, щоб я заспокоївся раніше, ніж відійду від світу цього» (Пс. 39,14). „ Господь є Дух, а де Дух Господній, там свобода" (2 Кор. 3,17), де глибоке смирення, там окови падають. А в кого нема цих двох надбань, нехай не обманює себе - він за'ганий.

Ті, що живуть у світі (і по духу світу), далекі від цього звершення. Але декотрі з них, що йдуть шляхом милостині, в годину смерті піднесть свій здобуток.

Хто плаче над собою, того вже не цікавлять плачі, докори, чи падіння ближніх. Пес, поранений широм, ще більше на нього лютує (через біль від рани).

Відмайнось, чи не тому совість перестала нас звинувачувати, бо придушена злом, а не тому, що стала чистою? Знаком прощення гріхів є постійне визнання себе грішником перед Богом.

Всі ми, особливо ті, що впали, повинні берегтись,щоб не ввійшло до серця нашого згубне вчення Орігена. Воно, скверне, всюди виставляю Бога чоловіколюб'я, і дуже припало до серця усім спасотолюбцям. (Преподобний Іоан Ліствичник вказує на ту думку Орігена, яку відкинув та осудив II вгий Вселенський собор в 553 році, згідно якої всі люди, навіть самі нечестиві в тому числі і диявол, перетерпівши довгі муки в геєні огненій, ніби очиститься до кінця і будуть помилувані).

На початках подвигу сповідуйно прогрішення свої духовному отцеві на самоті; якщо ж накаже, то - при всіх. Бо рани, будучи виявлені, не рої втрюються цим, а лікуються.

Сповідайся, моя засуджений злочинець, поклонившись обличчям до землі, й омивай сльозами ноги духовного отця свого, немовби ноги самого Христа.

Біси звичайно намовляють нас щоб зовсім не сповідатися в гріхах своїх, або сповідатися, покладаючи вину свою на інших.

Не спокушайся духом гордині: сповідайся отцеві своєму в прогрішенних своїх, не криючись, бо без самозасоромлення неможливо визволитися від сорому вічного. Оголюй перед ним струп свій, як перед лікарем, і не стидайся сказати йому: „Отче, це мій струп, моя рана; вона з'явилася через власне лінивство моє. Ніхто не винен у ній: ні людина, ні дух, ні тіло, ні щось інше, - а тільки недбальство моє".

Іоан Предтеча закликав усіх до покаяння, хоча сам не потребував її. Так він шукав спасіння тих, що приходили до нього.

Ніщо так не сторожне грішнику, як замішання від роздратування, бо покаяння потребує великої смиренності, а роздратування є знаком великої гордині.

Сонячний промінь, проникаючи через шпину до хати, освітлює в ній усе, тож видавною стає навіть найтонша пилюка, що снує у повітрі; подібно й страх Господній; коли вийде до серця, - показує йому всі гріхи.

Як вода змиває літери на піску, так і сльози очищують гріхи. Як літери, коли нема води, можна стерти іншими способами, так і душі, позбавлені сліз, очищуються з гріхів своїх печаллю, зітханнями і великим убліганням.

Як свіжі рани скоро загоюються, так, навпаки, задавнені душевні струпи нелегко вилікувати, хоча їх теж можна залікти.

Як тому, що поховав батька свого, - ганьба відразу після похорону йти на весілля; так і тим, що ридають над гріхами своїми, не личить шукати у віці цьому спокою, честі й слави від людей.

Як мешканця громадян відрізняються від камер засуджених злочинців; так і життя тих, що плачуть над гріхами своїми, повинно бути цілком іншим, аніж життя всіляких.

Чуття душі дане нам від природи, але гріх глушить його. Свідомість або припиняє зло, або зменшує його. Свідомість породжується совістю, а совість є словом і облаченням Ангела-Хоронителя, даного нам під час Хрещення. Тому непросвічені Хрещенням не так сильно мучаться за свої злі вчинки в душі, як віруючі.

Хто бажає позбутися арма гріхів своїх, нехай наслідує тих, що сидять над гробами поза містом, та безнастанно проливає гарячі сльози каяття. Хай не перериває безтолових ридань серця свого, доки не побачить Ісуса, що прийде й відвалить від серця його камінь зачерствіння і ум - як Лазарь - зміднить з уз гріховних, звільнив слугам Своїм - Ангелам: Розв'яжіть його від пристрастей і пустіть, нехай іде (Ів. 11,44) до блаженної чистоти.

В науці моїй про покаяння розгорається вогонь молитви (Пс.38,9),що спалює прирощ гріха. Образом, прикладом, та правилом покаяння нехай будуть тобі всі святі, і на протязі життя не будеш мати потреби ні в одній із книг; бо в тобі засяє Христос, Син Божий і Бог, у воскресінні правдивого покаяння. На п'яту сходину зійшов ти, що кається; покаянням п'ять почуттів очистив,і вільним усіхлям уникнув не вільних ти мук.

Аміньь.

Преподобний Іоан Ліствичник